

Астон, 2006.- 414с.

3. Наукові дослідження в бухгалтерському обліку: Навч. посібник/ Н.М. Малюга; ред.: Ф.Ф. Бутинець.-Житомир: ПП «Рута». 2003.-476с.

О.Пальчук, Н.Нечай

Профессия «бухгалтер»: история и современность

Рассмотрено влияние эволюции человеческого общества на профессию бухгалтера, определенны современные изменения в профессии с точки зрения требований рыночной экономики, предоставлены рекомендации по усилению научной и практической составляющей процесса подготовки бухгалтеров и развития творческой компоненты у будущих специалистов по учету и аудиту.

O.Palchuk, N.Nechay

Profession «accountant»: history and contemporaneity

Influence of evolution of human society is considered on the profession of accountant, certainly modern changes in a profession from the review of requirements of market economy, recommendations are given on strengthening of scientific and practical constituent of process of preparation of accountants and development of creative components for future specialists of account and audit.

Одержано 21.10.11

УДК 657

В.М. Савченко, проф., канд. екон. наук, Н.М. Колос, канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Проблеми розвитку методології бухгалтерського обліку реалізації відносин власності

Стаття присвячена проблемам інформаційного забезпечення реалізації відносин власності. Досліджено сутність відносин власності, визначено особливості відносин власності як об'єктів обліку та аудиту, розглянуто сутність відносин власності за різними економічними теоріями
відносини власності, облік повноважень власності, інформаційне забезпечення реалізації інтересів власників

В Україні триває процес реформування економічних відносин, зокрема відносин власності. Розвиток методології обліку безпосередньо пов'язано з розвитком відносин власності і зумовлено ним, проте певною мірою на ефективність реалізації відносин власності впливає рівень інформаційного забезпечення власників стосовно їх прав. В цьому зв'язку питання обліку і контролю формування та реалізації відносин власності є ключовими з точки зору забезпечення ефективності трансформування економічних відносин.

Економічні процеси в Україні об'єктивно зумовлюють необхідність побудови адекватної ринковим умовам системи обліку та звітності. Трансформування відносин власності є основною складовою розбудови економіки. Зміст економічних відносин власності у своїй сукупності складають повноваження власника, тобто права та їх реалізація в інтересах власників. Розвиток методології обліку безпосередньо пов'язаний із становленням суспільно-економічних відносин власності.

Стан обліку та досконалість облікових процедур впливають на ефективність економічних відносин, тому дослідження проблем інформаційного забезпечення реалізації прав власників має суттєве значення.

У ринковому середовищі відносини власності як об'єкт обліку та проблеми інформаційного забезпечення реалізації інтересів учасників господарського процесу є одним із пріоритетних напрямів наукових досліджень. Ця тематика висвітлюється у працях вітчизняних та іноземних науковців, таких як Й.Бетге, М.Г.Білуха, М.Ф.Ван Бреда, В.В.Ковальов, Я.Д.Крупка, В.Д.Новодворський, Ф.Обербрінкманн, М.С.Пушкар, Я.В.Соколов, М.С.Тяжкова, Е.С.Хендриксен, Г.Г.Кірейцев, В.Б.Моссаковського, В.В.Сопко та ін. Водночас, не зважаючи на достатньо глибокий рівень висвітлення, проблему відображення в обліку реалізації прав власників не можна вважати завершеною, тому що бухгалтерський облік як наука та сфера діяльності є соціально обумовленим: його структура, зміст і предмет дослідження постійно трансформуються відповідно до вимог суспільства. На кожному етапі розвитку соціально-економічних відносин власності виникають проблемні питання методології та облікової практики.

Отже, дослідження проблемних моментів забезпечення реалізації прав власників у системі бухгалтерського обліку та розробка пропозицій щодо їх удосконалення є актуальними. Значимість вказаної проблематики та необхідність її вирішення обумовили поставку мети та й основні напрями публікації.

В умовах глобалізації держава трансформується у більш гнучкий та складний інструмент. У розвинених країнах відбувається не згортання економічної ролі держави, а зміна її господарських функцій. В Україні спостерігається орієнтація на членство в ЄС. В ЄС облік вважають ефективним інструментом впливу на економіку, але в Україні в процесі реформування використовується англо-американський підхід до трактування ролі обліку в економіці, що зводить його застосування до рівня підприємства. Відповідно за мету при написанні даної публікації поставлено з'ясування взаємозв'язку базової моделі регулювання обліку та регулювання економічними відносинами, зокрема відносинами власності.

Традиційно дослідники історії методології обліку дотримуються думки, що з розвитком капіталістичного способу виробництва власність, а саме реалізація власності зазнають суттєвих змін, що стало поштовхом для розвитку бухгалтерського обліку. Необхідність фінансування великих і дуже дорогих проектів привела до утворення акціонерних товариств. З появою акціонерних підприємств, асоціацій, корпорацій тощо індивідуальна приватна власність у багатьох випадках трансформувалась у групову, колективну власність, у суму приватних власностей окремих власників капіталу. Це історично зумовило ускладнення відображення в обліку відносин власності, посилило розуміння необхідності стандартизації облікових процедур та аудиторської діяльності з точки зору забезпечення інформаційних запитів власників.

Сформульовано чотири твердження, які дали поштовх до розробки національних стандартів обліку: істинність, адаптація, послідовність і відсутність власних інтересів. Завданням рахівництва він вважав захист інтересів власників (передусім потенційних і реальних акціонерів) і контроль діяльності осіб, зайнятих на підприємстві, зважаючи, що лише капітал приносить прибуток (за Я.В. Соколовим [6]). З огляду на позитивну роль стандартизації облікових процедур і неминучість в умовах глобалізації економіки їх розробки не тільки на національному рівні, на думку багатьох науковців (яку ми поділяємо), суттєвим недоліком є те, що концептуальна основа стандартів ґрунтується на обмеженому розумінні сутності капіталу як єдиного джерела прибутку. До того ж обмеженим є і саме розуміння капіталу та зведення його лише до засобів виробництва

або коштів, що спрямовуються на їх придбання у підприємницькій діяльності. Саме тому облікові стандарти закріпили спрямованість фінансового обліку і звітності лише на забезпечення інтересів власників фінансового та фізичного капіталу.

Людство історично прагне соціальної справедливості, що привело до виникнення теорії соціалістичної власності і революційних зрушень у суспільстві. Сутнісні властивості соціалістичної власності – це привласнення належних суспільству або колективним господарствам засобів виробництва кожним працюючим відповідно до їх можливостей використовувати ці засоби виробництва. Присвоєння предметів особистого споживання здійснюється опосередковано через використання товарно-грошових відносин. Характерним є обмежена автономізація господарюючих суб'єктів як товаровиробників і їх функціонування на умовах господарського розрахунку. Об'єктивним в умовах державної форми власності та планової економіки є трактування підприємства як структурного підрозділу національного господарства. В цьому зв'язку прибуток розглядається не як оцінка діяльності, а як можливість оцінки майбутніх напрямів розвитку підприємства, з точки зору аналізу динаміки й можливості порівняння з іншими підприємствами.

Система обліку сформована відповідно до вимог державної соціалістичної власності, відповідала суспільним запитам і була спрямована на захист суспільних інтересів. Проте за умови відсутності реальних госпрозрахункових відносин відбулося поєднання влади та власності, що перетворило соціалістичну власність на державно-монополістичну, а соціалізм в СРСР – на державно-монополістичний капіталізм.

Ідеологія ринкових перетворень економіки України тяжіє до неокласичної економічної теорії – монетаризму, основний принцип якого полягає в тому, що альтернативи ринковому механізму не існує. Відновлення класичного ринкового господарства пов'язувалося з денационалізацією та персоніфікацією (що стосується також землі). Метою приватизаційних процесів було декларовано демонополізацію та створення умов конкурентного розвитку. Такий підхід достатньо аргументовано підлягає критиці з боку провідних вітчизняних економістів, що, зокрема, стосується неприпустимості приватизації землі, натомість у високорозвинених країнах спостерігається процес соціалізації землі. Однією з основних доктрин монетаризму є положення про те, що нормальне функціонування ринків забезпечує природний рівень використання ресурсів, у тому числі трудових, тому проблема безробіття не може бути вирішена урядом і є природною. В Україні безробіття досягло надзвичайно високого рівня. Крім того, негативним результатом реформ є руйнування сільських територій і погіршення демографічної ситуації. Хоча політика монетаризму та реалізація інших неокласичних доктрин в окремих країнах забезпечили розв'язання проблем їх розвитку, проте цього не відбулось в Україні. За Дугласом Норттом, приватизація в процесі трансформування планової економіки у ринкову в республіках колишнього СРСР не є панацеєю для розв'язання економічних проблем, тому що прийняте законодавство не забезпечує одночасно адекватних змін неформальних норм, перенесення політичних і економічних законів західних ринків не є достатнім чинником успішного розвитку країни.

В основу політики урядів окремих високорозвинених країн покладено неолібералізм, на розвиток якого вплинули ідеї створення „соціально-ринкової” економіки, що дає можливість поєднати ринкові принципи з принципами соціальної рівності. Основою такої економіки є конкуренція, приватна власність і перерозподіл національного доходу з метою забезпечення соціальної справедливості. Проте за цими підходами, як зазначають Л.Я. Корнійчук і Н.О.Татаренко: «система приватної власності залишається головною умовою економічної свободи й конкуренції. Доки

контроль над власністю розподілено між багатьма, незалежними один від одного, суб'єктами, доти ніхто, у тому числі й держава, не матиме над ними абсолютної влади» [1].

У процесі дослідження парадигми розвитку бухгалтерського обліку Г.Г.Кірейцев зазначає, що: «... вибір економічної моделі для створення механізмів ринкової трансформації і господарювання, враховуючи відсутність теоретичних розробок вітчизняних вчених і некритичне ставлення до напрацювань теоретиків Заходу, обмежувався так званим «Вашингтонським консенсусом»... Положення консенсусу спрямовані на глобалізацію економіки, яка ґрунтується на інтересах власників капіталів...» [2]. Відповідно, реформування бухгалтерського обліку в нашій країні спрямоване саме на реалізацію інформаційного забезпечення власників капіталів. Саме це є ідеологічною основою міжнародних стандартів обліку, які стали базовими для розробки національних стандартів обліку, основою побудови ефективної облікової системи є її адекватність, обґрунтовано обраній економічній моделі розвитку економіки та суспільства. У цьому зв'язку доцільно розглянути базові концепції інституціональної економічної теорії.

Л.Я.Корнійчук і Н.О.Татаренко, порівнюючи погляди неокласиків й інституціоналістів, зазначають, що: «Визначенню неокласиками ринку як універсального, вискоефективного механізму розподілу економічних ресурсів, а отже, як фактора ефективного функціонування в цілому, інституціоналісти протиставили дослідження ринку, як соціального інституту, що зазнає глибоких змін із розвитком суспільства. Інституціоналісти визнають обмеженість ринкового регулювання економіки і виступають за впровадження суспільного контролю над нею» [1]. Відповідно, бухгалтерський облік та аудит як інститути високоорганізованої економіки мають забезпечити не лише інформаційні запити власників капіталу, але й потреби суспільного контролю ринкової економіки. В цьому вбачаємо певну суперечливість сучасного етапу розвитку обліку в нашій країні: розробка та впровадження національних стандартів фінансового обліку спрямовані на потреби інформаційного забезпечення захисту інтересів власників капіталу, що недостатньо враховує потреби суспільного контролю ринкової економіки. Ця проблема посилюється ще й обмеженим розумінням капіталу, лише як засобів праці (або коштів на їх придбання).

Сучасний період (постіндустріальне суспільство, становлення інформаційної економіки, процеси глобалізації) зумовлюють суттєві зміни суспільного способу виробництва, а саме відносини капіталістичної власності. Ці зміни стосуються як виникнення нових об'єктів (методи організації праці, наука, інформація), так і радикальних змін у суб'єктах власності. Стосовно еволюції об'єктів її напрямом є соціалізація, а стосовно розвитку юридичної власності, тобто суб'єктів, спостерігаються такі діалектично-суперечливі тенденції, як процес певної деперсоніфікації власності (перехід власності до юридичних осіб), з іншого боку, посилення персоніфікації власності через механізм придбання акцій працівниками підприємств. Також отримала поширення тенденція відокремлення капіталу-власності від капіталу-функції. В сучасних умовах зростає дезінтеграція таких прав власника, як володіння, розпорядження і користування. Економічна теорія прав власності та нова категорія „транзакційні” витрати є основою інституціоналізму. Сучасна теорія бухгалтерського обліку не повною мірою враховує тенденції еволюції як стосовно об'єктів, так і суб'єктів власності. Об'єктам власності (наприклад, інтелектуальна власність) приділяється увага науковцями, які досліджують облікову проблематику, проте проблеми облікового забезпечення еволюції власності в напрямку її соціалізації залишаються поза їх увагою.

Рональд Коуз [4] у працях „Природа фірми” (1937 р.) та «Проблеми соціальних витрат» (1960 р.) визначив і запровадив у науковий обіг таку категорію, як трансакційні витрати (витрати на пошук інформації про ціни, попит, пошук партнерів, укладання контрактів тощо), тобто всі витрати, пов’язані з обміном і захистом прав власності. У контексті предмета та завдань нашого дослідження більше уваги приділено економічній сутності власності та механізму її реалізації з позицій інституціоналізму. Прихильники теорії інституціоналізму поняття «власність» замінили на «право власності». Права власності є не що інше, як певні „правила гри”, санкціоновані суспільством. Особливість теорії права власності полягає в тому, що категорія власності виводиться з проблеми обмеженості ресурсів.

Власність, як юридично-правова категорія, відображає майнові відносини, свідомі, вольові взаємозв’язки юридичних і фізичних осіб з приводу привласнення благ, що закріплюються системою відповідних прав власності.

Зміст економічних відносин власності у сукупності становлять повноваження власника, тобто права та їх реалізація. Саме вони, на нашу думку, є об’єктами бухгалтерського обліку та предметом аудиту.

Спостерігаються суттєві розбіжності у тлумаченні правомочностей, їх сутності та кількості в літературі економіко-правової тематики, що, як наслідок, веде до варіативності трактувань національним правом різних країн. У ряді європейських країн відносини власності, а саме повноваження юридично закріплюються цивільним правом, що розглядає власність як єдине необмежене, неподільне право. У свою чергу в англо-американських країнах дотримуються загального права, що визначає найбільш повну взаємопов’язану систему правомочностей, які стосуються одного об’єкта, але можуть належати різним особам. Відомий англійський юрист А. Оноре ще на початку ХХ ст. визначив «пучок» правомочностей (прав або повноважень), який і покладено в основу економічної теорії власності інституціоналізму:

- право володіння, суть якого полягає у фізичному контролі над річчю (власністю) та у центральному визначенню поняття власності;
- право користування передбачає особисте використання речі;
- право розпорядження або управління складається з можливості визначення як і ким річ може бути використана;
- право присвоєння або право на прибуток (дохід) може виникати від використання речі:
- право на безпеку гарантує імунітет від експропріації і передбачає захист від шкідливого впливу на потік доходів;
- право суверена (право на капітал) – на відчуження, споживання, продаж, зміну або знищення речі;
- право на перехід речі у спадщину або за заповітом;
- право на безстроковість – безмежне володіння річчю у часі;
- право на заборону шкідливого використання, якщо річ негативно впливає на зовнішнє середовище;
- право на відповідальність у вигляді стягнення – можливість вилучення речі на сплату боргу;
- право на залишковий характер (кінцеві права) – очікування «природного» поновлення переданих будь-кому повноважень після закінчення терміну передачі.

Власність є одним із найважливіших інститутів суспільства. Встановлення або специфікація прав власності відповідає інтересам індивідів, тому що знижується невизначеність у їх взаємодіях та оптимізується ефективність використання ресурсів. Процес специфікації права власності повинна здійснювати держава, яка відповідає за

специфікацію формальних прав власності. Як зазначає А.Е.Шаститко: «Велика різновидність аспектів господарської діяльності людини обумовлює також велику різновидність правил, які забезпечують її впорядкованість та можливість обміну між індивідами. Правомочності, з яких складаються права власності, визначають альтернативи, доступні індивідам, та залежать від характеристик процесу специфікації прав власності» [7].

Сутність економічних відносин власності в сукупності відображають перші п'ять прав, що і складають повноваження власника. Законодавчо закріплено в Україні, як і в більшості країн світу, перші три, а четверте і п'яте як права не відокремлено, проте вони об'єктивно існують і саме є економічними наслідками власності та її атрибутами. Вважаємо, що забезпечення реалізації права на дохід і права на захист безпосередньо пов'язано з методологією бухгалтерського обліку та контролю. Розвиток методології обліку має забезпечити потреби реалізації цих прав, а рівень їх реалізації є предметом як внутрішнього, так і суспільного контролю.

В.В. Ковальов [3], у процесі розгляду сутності та функціонального навантаження обліку й аудиту, в контексті агентської теорії, порівнює інтереси груп осіб, представлених у системі управління фірмою, а саме – власників і найманих управлінців – дійшов висновку, що невідповідність інтересів безпосередньо зумовлена тим, що першим належить право власності, а другим право оперативного управління. Він зазначає, що ключовим є право розпорядження, яке реалізується разовими стратегічними рішеннями. Право оперативного управління делеговано власниками адміністрації, але має бути спрямоване на забезпечення їхніх інтересів. Ця проблема (пом'якшення суперечностей) безпосередньо пов'язана з посиленням контрольної функції обліку й розвитком аудиту.

Завдання бухгалтерського обліку – це фундаментальні категорії, що безпосередньо зумовлюють тенденції розвитку облікової практики. Вони достатньо чітко сформульовані сучасними науковцями. Ці завдання відображають необхідність забезпечення реалізації інтересів власників. Перше завдання, яке визнається всіма дослідниками історичним, пов'язано із забезпеченням збереження майна власників. Друге завдання – контроль, як засіб ефективного управління підприємством є розвитком першого і має тенденцію до розмежування облікових функцій з відокремленням управлінської системи обліку. Третє завдання – це квантифікація фінансових результатів. В умовах розвитку ринкових відносин, формування й розвитку фондового ринку бухгалтерський облік розглядається як засіб перерозподілу ресурсів на макрорівні. Це і є четвертим завданням, пов'язаним із забезпеченням інтересів потенційних власників. Вважаємо, що завдання бухгалтерського обліку безпосередньо пов'язані з реалізацією прав власників.

На нашу думку, потребує вдосконалення методологія обліку та контролю відносин власності, передусім з точки зору необхідності забезпечення реалізації таких прав, як право на захист і право на отримання доходу, що є надзвичайно актуальним для сучасних умов бізнесу й безпосередньо пов'язано з другим і третім обліковими завданнями.

Завдання обліку розвиваються і набувають дедалі більшого значення, що безпосередньо зумовлено необхідністю відображення реальних прав власності. Капітал, як об'єкт обліку, пов'язаний з правом розпорядження, що потребує дослідження сутності капіталу й визначення підходів до його обліку та контролю в контексті загальних завдань бухгалтерського обліку.

Сучасні науковці, які досліджують дану проблематику, трактують поняття власності з точки зору юридичної чи економічної науки або проблем господарської

практики. Але ця категорія є багатоаспектною й охоплює підсистеми цілісної системи суспільних відносин, що ілюструє рис. 1.

Хоча предметом дослідження є економічний та юридичний аспекти власності, їх неможливо відмежувати від інших аспектів, які відіграють важливу роль у відносинах власності.

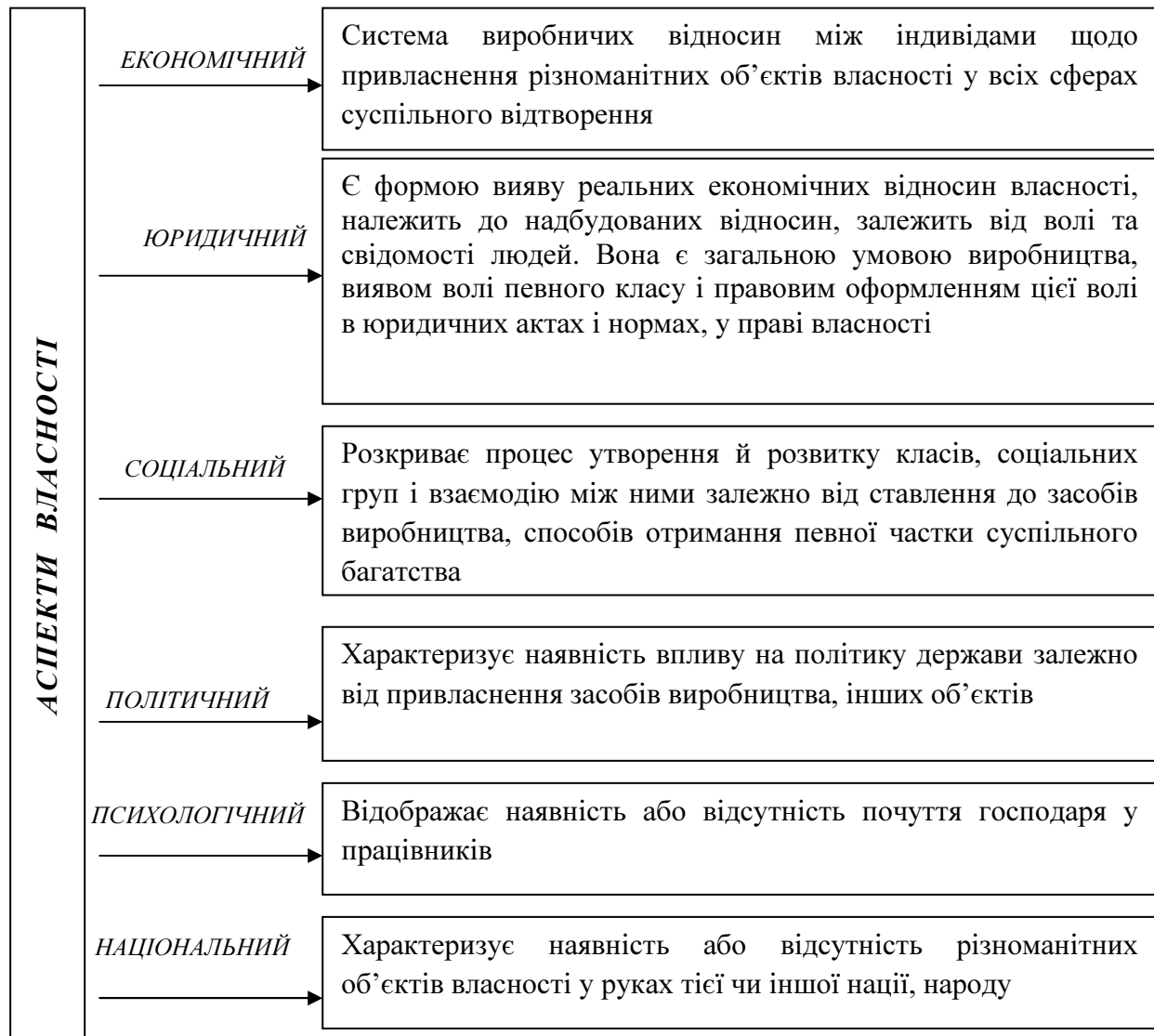

Рисунок 1 - Аспекти системи власності

Суб'єкти власності (власники) є активною стороною відносин власності, саме між ними і складаються ці відносини, саме вони мають можливість і право володіння об'єктом власності. Існує підхід, за яким право власності трактується як володарювання особи над річчю, як відношення, що виникає між власником і річчю. Однак його можна вважати вульгарним підходом, який звужує розуміння сутності відносин власності. Відносини власності – це відносини суспільні, відносини між людьми. Саме суспільство засобами права встановлює правове володарювання власника над річчю. Тому воля суспільства первісна, а володарювання – похідне, і суспільство в особі держави завжди може змінити межі цієї влади. Це право держави є суттєвим, але його

застосування в сучасних умовах має бути виваженим. Як вже зазначалося, система власності містить також психологічний аспект, і в суспільстві має бути гарантія незворотності й стабільності чинного правового поля, що формується системою власності.

М.Х. Корецький, Л.Ю. Мельник, В.М. Огаренко дають таке визначення «Відносини власності – складне і багатомірне утворення. Власність виступає каркасом, основним елементом, що об'єднує не тільки економічні, але і всі суспільні відносини в цілісну систему. Відповідно відносини власності торкаються інтересів усіх без винятку суб'єктів економіки. Стосовно місця відносин власності в системі економічних відносин в економічній науці є дві точки зору. По-перше, власність – це сукупність усіх виробничих відносин, а не окремий їх прояв. Власність – це уособлення сукупності (системи) виробничих відносин. По-друге, власність нетотожна всій системі економічних відносин, хоча і складає їх основу» [5].

Для розуміння сутності відносин власності необхідно дослідити трактування цієї наукової категорії, де єдина система економічних відносин власності включає в себе такі елементи:

- відносини привласнення – присвоєння чинників і результатів виробництва – економічний зв'язок між людьми, наслідком якого є належність речі. Присвоєння (специфікація) одночасно супроводжується з відчуженням в іншого суб'єкта;
- відносини господарського використання об'єктів власності (приналежності) – реалізація власності як капіталу або життєвого блага;
- відносини економічної реалізації власності мають спрямовуватися передусім на одержання доходу її власниками.

Система економічних відносин власності повністю охоплює господарський процес. Це означає, що система економічних відносин породжує в людей економічні інтереси – матеріальні та майнові. Щодо забезпечення інтересів власників вважаємо за необхідне відокремити ще й право на захист та одержання доходу.

Таким чином, для гармонічного розвитку суспільства необхідно забезпечити максимальне узгодження суперечностей між економічною сутністю відносин власності та юридичною формою їх прояву. Для виявлення особливостей відносин власності як об'єкта обліку обов'язковою умовою є подальші дослідження відносин власності та їх еволюції в економічному та правовому аспектах. У зв'язку з цим такі напрями розвитку рахунковедення, як юридичний та економічний, мають суттєвий вплив. Об'єктивно будь-яка господарська операція має економічний та юридичний зміст і наслідки, які слід враховувати при обґрунтуванні методології й розробці методичного забезпечення обліку.

Еволюція відносин власності зумовила ускладнення відображення в обліку відносин власності, що посилює розуміння необхідності стандартизації облікових процедур та аудиторської діяльності з точки зору забезпечення інформаційних запитів власників. Незважаючи на позитивну роль стандартизації облікових процедур і неминучість в умовах глобалізації економіки їх розробки не лише на національному рівні, суттєвий недолік полягає в тому, що концептуальна основа стандартів ґрунтується на обмеженому розумінні сутності капіталу як єдиного джерела прибутку. До того ж обмеженим є розуміння капіталу як лише засобів виробництва або коштів, що спрямовуються на їх придбання для ведення підприємницької діяльності. Саме тому облікові стандарти закріпили спрямованість фінансового обліку та звітності лише на забезпечення інтересів власників фізичного і фінансового капіталу та не враховують інтереси власників інтелектуального капіталу та праці.

Процес трансформування відносин власності та його результати є доволі

суперечливими і неоднозначними, що пов'язано з невизначеністю як на теоретичному, так і на практичному рівні економічної моделі розвитку суспільства й апологетизацією ефективності класичної ринкової економіки без урахування досягнень сучасної економічної теорії та особливостей розвитку суспільства в Україні. Основою побудови ефективної облікової системи є її адекватність обґрунтовано обраній економічній моделі. Інституціоналісти визнають обмеженість ринкового регулювання економіки і пропонують здійснювати суспільний контроль. Відповідно, бухгалтерський облік та аудит як інститути високоорганізованої економіки мають забезпечити не лише інформаційні запити власників капіталу, а й потреби суспільного контролю ринкової економіки. Основою економічної теорії власності інституціоналізму є «пучок» повноважень власників. У сучасних умовах зростає рівень дезінтеграції таких прав власника, як володіння, розпорядження та користування, що має бути враховано при побудові системи обліку. Саме повноваження власників та їх реалізація є об'єктами бухгалтерського обліку і предметом аудиту стосовно відносин власності що обумовлює необхідність подальших наукових досліджень спрямованих на вирішення даної проблематики.

Список літератури

1. Історія економічних вчень: Підручник / Л.Я. Корнійчук, Н.О. Татаренко, А.М. Поручник та ін.; За ред. Л.Я. Корнійчука, Н.О. Татаренка. - К.: КНЕУ, 2001. – 564 с.
2. Кірейцев Г.Г. Умови розвитку бухгалтерського обліку в сільському господарстві України / Реформування обліку, звітності та аудиту в системі АПК України: стан та перспективи. II Міжнародна наук.-практ. конф.: Зб. тез та виступів. – К.: ННЦ ІАЕ, 2006. – С. 9-18.
3. Ковалёв В.В. Финансовый учёт и анализ: концептуальные основы. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 720 с.
4. Коуз Р. Фирма, рынок и право. – М.: Дело, 1993. – С. 87-169.
5. Мельник Л.Ю., Корецкий М.Х., Огаренко В.М. Економіка, власність і підприємство. – Дніпропетровськ: Січ, 2001. – 612 с.
6. Соколов Я.В. Основы теории бухгалтерского учёта. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 496 с.
7. Шаститко А.Е. Новая институциональная экономическая теория. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Экономический факультет МГУ, ТЕИС, 2002. – 591 с.

В. Савченко, Н. Колос

Проблемы развития методологии бухгалтерского учета реализации отношений собственности

Статья посвящена проблемам информационного обеспечения реализации отношений собственности. Исследована сущность отношений собственности, определены особенности отношений собственности как объектов учета и аудита, рассмотрена сущность отношений собственности по различным экономическим теориям

V. Savchenko, N. Kolos

Problems of development of the methodology of accounting accounting sobstvennostythe realization relationships

Articles posvyaschena ynformatsyonnoho ensure the problems of the realization of property relations. Studies Essence property relations, property relations opredelены Features as a facilities audit and accounting, property relations rassmotrena essence of razlychnym economically teoryyam

Одержано 17.10.11